

§ 336

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys kaupunginhallitukselle, Kansallismuseon laajennuksen (Mannerheimintie 34) tarkistettu asemakaavan muutosehdotus (nro 12677)

HEL 2020-001640 T 10 03 03

Hankennumero 5164_3, 3183

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 15.6.2021 päivätyn asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 hyväksymistä. Asemakaavan muutos koskee 13. kaupunginosan (Etu-Töölö) korttelia 422 sekä katualueita.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet valmisteluaikana esitettyihin mielipiteisiin, kannanottoihin sekä julkisena nähtävilläoloaikana saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Työpajankatu 8 (puh. 09 310 22111), sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Kajsa Lybeck. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite

Työpajankatu 8
Helsinki 58
<https://www.hel.fi/>

Puhelin

09 310 1691

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F106 8000 1200 0626 37

Alv.nro

F102012566

1	Sijaintikartta
2	Ilmakuva
3	Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
4	Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021, päivitetty Kylk:n 15.6.2021 päätöksen mukaiseksi
5	Havainnekuva, 15.6.2021
6	Liikennesuunnitelma (piir.nro 7136 / 15.6.2021)
7	Tilastotiedot
8	Tehdyt muutokset
9	Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
10	Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Hakija

Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 8

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 9

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaavaratkaisun keskeinen sisältö

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee osoitteessa Mannerheimintie 34 olevaa korttelia sekä katualueita, jotka sijaitsevat Etu-Töölön kaupunginosan itäreunalla. Kaavaratkaisun tavoitteena on lisärakentamalla mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, jonka nykyiset tilat ovat liian pienet siihen tarkoitukseen. Uudisosa rakennetaan Kansallismuseon päärakennuksen yhteyteen sen suojeluarvot huomioiden. Uudisrakennuksen tilat on tarkoitus sijoittaa museon pohjoispuolen pihapuiston alueelle suurimmaksi osaksi maan alle jättäen tilaa terassialueille, näyttelyille ja ulkotapahtumille. Tavoitteena on, että uudisrakennus voisi toimia omana

itsenäisenä yksikkönä tai liittyä nykyiseen rakennukseen. Uusien yhteyksien avaaminen Mannerheimintielle ja Töölönkadulle parantaa pihatilojen saavutettavuutta. Kaavaratkaisussa rakennuksia koskeva suojelumääräyksen kirjaus pohjautuu nykyiseen asetussuojelupäätökseen.

Uudisrakennuksen ja olemassa olevien rakennusten maanpäällinen ja maanalainen kerrosala on yhteensä 19 200 (12 100 + 7 100) k-m². Uudisrakennuksen maanalainen kerrosala on 4 200 k-m². Uutta museotoimintaa palvelevaa kerrosalaa on 5 200 k-m², josta 935 k-m² sijaitsee maan päällä. Tontin tehokkuusluku on $e_{\square} = 1,15$.

Kaavaratkaisun yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma (piir.nro 7136), jonka mukaan museon uudisosan jalankulkuyhteyksien parantamiseksi tullaan kiinteistön kohdalla Mannerheimintiellä pidentämään raitiotiepysäkkiä pohjoiseen ja siirtämään suojatie pohjoisemmaksi.

Kaavaratkaisun toteuttaminen vaikuttaa erityisesti siten, että se mahdollistaa suurten ja vaativien kansainvälisten näyttelyiden tuottamisen Kansallismuseoon, tuo kaupunkikuvaan uuden arkkitehtonisen elementin, parantaa pihatilojen saavutettavuutta, elävöittää kaupunkirakennetta vastaamaan vierailijoiden, kiinteistön tulevaisuuden sekä kehittyvän keskustan tarpeita, alueen arvokas ympäristö huomioiden.

Päätökset kaavaratkaisun pohjana

Kaavaratkaisu edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista siten, että edistetään kulttuuripalvelujen tarjontaa sekä tapahtumallisuutta ja kehitetään keskustan elinvoimaisuutta.

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Alueella toimii Suomen Kansallismuseo. Museorakennus ja sen piharakennukset Häkälä ja Vaunuvaja sekä tonttia reunustava muurirakenne 1900-luvun alusta (arkkitehdit Herman Gesellius, Armas Lindgren ja Eliel Saarinen) on suojeltu valtioneuvoston päätöksellä. Puistomaista pihaa reunustaa puurivit. Laajemmissa korjauksissa 1980-luvulla, vuosina 1998–2000 ja 2015–16 toteutettiin mm. uusi auditorio, maanalaisia varastoja, katutaso esteetön sisäänkäynti, näyttelytilat muutettiin olosuhdehallituiksi ja torni peruskorjattiin. Katualueen ja korttelin alapuolella on toteutumaton tilavaraus toiselle sisäänajotunnelille ja rampille Cygnaeuksenkadulta. Töölönkadulla on toteutumaton merkintä jalankululle ja pyöräilylle varatuksi alueeksi ja puurivimerkintä.

Alueella on voimassa asemakaava vuodelta 1977 ja maanalainen asemakaava vuodelta 2001. Kaavoissa alue on merkitty museotoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (YM) ja katualueeksi sekä

maanalaiseksi tilaksi ajo- ja huoltoyhteyttä varten ja sen ajoluiskava-
raus Cygnaeuksenkadulta. Rakennukset on suojeltu merkinnällä (ark).

Korttelialue on valtion omistuksessa. Kaavaratkaisu on tehty hakemuk-
sen johdosta ja kaavaratkaisun sisältö on neuvoteltu hakijan kanssa.

Kaavaratkaisun kustannukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia il-
man arvonnäköveroa seuraavasti: Museon kiinteistön kohdalla Manner-
heimintiellä olevan raitiotiepysäkin pidentämisen ja suojatien siirron se-
kä näistä johtuvien katu- ja kevyen liikenteen muutosten rakentamises-
tä noin 150 000 euroa. Kaavaratkaisu nostaa alueen arvoa.

Vuorovaikutus kaavan valmisteluajana

Liitteenä olevassa vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaa-
van valmisteluajana saaduista viranomaisten kannanotoista ja osallis-
ten mielipiteistä sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupun-
kiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen
kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Museovirasto
- Uudenmaan ELY-keskus
- Senaatti-kiinteistöt
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (Helsingin kaupunginmuseo/Keski-
Uudenmaan alueellinen vastuumuseo)

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä
valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennusten asetussuojelupäätök-
seen, uudisrakennuksen liittymisen suunnitteluun olemassa olevan ra-
kennuksen arvot huomioon ottavalla tavalla ja siihen, että asemakaa-
van muutosehdotus ei edellytä vesihuollon lisärakentamista. Kannano-
toissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että on
muotoiltu asetussuojelupäätökseen liittyvä sekä muut suojeluun liittyvät
kaavamääräykset toivotulla tavalla.

Mielipiteet

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Cygnaeuksenkadun ajotunnelivaraukseen, rakentamisen turvallisuuteen, toiminnan luonteeseen, tontilla olevaan puustoon, uudisrakennuksen lasituksen vaarallisuuteen linnustolle, valaistukseen, rakentamisen aikaiseen liikenteen sujuvuuteen, alueen yrittäjien elinkeinon harjoittamiseen, esteettömyyden toteutumiseen, uudisrakennuksen arkkitehtuuriin ja olemassa olevan kokonaisuuden säilyttämiseen. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että pohjoispuolen pihapuiston puurivit Töölönkadun ja Mannerheimintien puolella uuteen porttiin asti on merkitty säilytettäväksi tai uudelleen istutettaviksi saman lajin puuistutuksilla. Rakentamisen aikaisista järjestelyistä, pelastusturvallisuudesta, henkilöturvallisuudesta ja louhimisesta päätetään toteutuksen yhteydessä. Esteettömyys varmistetaan rakennuslupavaiheessa. Kansallismuseon rakennukset ja muuri on suojeltu valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen suojelupäätöksen nojalla. Museovirasto tulee ehdottamaan, että korttelikokonaisuus suojeltaisiin asetussuojelun päätyttyä rakennusperintölailla. Kirjallisia mielipiteitä saapui 6 kpl.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (MRL 65 §) 22.2.–23.3.2021

Kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä, mistä on ilmoitettu maankäyttö- ja rakennusasetuksessa säädetyllä tavalla.

Kaavaehdotuksesta tehtiin 1 muistutus. Muistutuksessa esitetty huomautus kohdistui uudisrakennuksen lasijulkisivuun, jota tulisi lähtökohteisesti käsitellä niin, että linnut huomaavat sen.

Kaavaehdotuksesta saatiin viranomaisten lausuntoja sen ollessa julkisesti nähtävillä. Lausunnoissa esitetyt huomautukset kohdistuivat kaavan yhteydessä laadittuun liikennesuunnitelmaan, jota kannatettiin, tietoliikenne- ja rakenteisiin, joiden olemassaolo tulisi tiedostaa ja pyrittävä välttämään mahdollisia siirtoja, olemassa olevan vesihuollon riittävyteen, siihen, että rakennussuojelukysymys on ratkaistu asemakaavan muutoksessa asianmukaisesti, asetukseen tai rakennusperintölakiin perustuva suojelupäätös on ensisijainen asemakaavaan nähden ja siksi on tarkoituksenmukaista varustaa kohde suojelumerkinnän määräyksellä, jonka kirjaus pohjautuu nykyiseen asetussuojeluun, kaavassa on otettu hyvin huomioon uudisrakennuksen sijoittuminen arvokkaaseen korttelikokonaisuuteen, suojeltava pihan osa, säilytettävät puurivit sekä piha- ja ulkoalueita koskevat yleismääräykset turvaavat hyvin korttelikokonaisuuden arvokkaan ympäristön säilymisen, suojelun taso on riittävä ajatellen myös sitä, että pihan suojelu sisällytetään aikanaan rakennusperintölain nojalla annettavaan päätökseen.

Lausunnot saatiin seuraavilta tahoilta:

- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
- Museovirasto
- Eduskunta
- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
- Elisa Oyj
- Telia Finland Oyj
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (kaupunginmuseo)

Lisäksi seuraavat tahot ilmoittivat, ettei ole lausuttavaa: Helen Oy.

Toimenpiteet julkisen nähtävilläolon jälkeen

Vuorovaikutusraportissa on esitetty yhteenvedot kaavaehdotuksesta saaduista muistutuksista ja viranomaisten lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin.

Kaavan tavoitteet huomioon ottaen, kaavaehdotusta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa julkisen nähtävilläolon yhteydessä esitettyjen huomautusten johdosta.

Kaavakartan merkintöihin tai määräyksiin ja muuhun aineistoon tehtiin julkisen nähtävilläolon jälkeen muutoksia, jotka on esitetty yksityiskohtaisesti kaavaselostuksen viimeisessä luvussa. Ne on myös koottu Tehdyt muutokset -liitteeseen.

Julkisen nähtävilläolon jälkeen tehdyistä muutoksista on neuvoteltu asianomaisten tahojen kanssa.

Tarkemmat perustelut

Tarkemmat kaavaratkaisun perustelut ja vaikutukset ilmenevät liitteenä olevasta asemakaavaselostuksesta.

Jatkotoimenpiteet

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäyttösopimusmenettely, joka tulee saattaa päätökseen ennen kaavan hyväksymistä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kajsa Lybeck, arkkitehti, puhelin: 310 37052
kajsa.lybeck(a)hel.fi
Janne Prokkola, yksikön päällikkö, puhelin: 310 37233
janne.prokkola(a)hel.fi

Liitteet

1	Sijaintikartta
2	Ilmakuva
3	Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 kartta, päivätty 15.6.2021
4	Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12677 selostus, päivätty 15.6.2021
5	Havainnekuva, 15.6.2021
6	Liikennesuunnitelma (piir.nro 7136 / 15.6.2021)
7	Tilastotiedot
8	Tehdyt muutokset
9	Vuorovaikutusraportti 22.2.2021, täydennetty 15.6.2021
10	Osa päätöshistoriaa

Oheismateriaali

1	Mielipiteet
2	Muistutus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote	Otteen liitteet
Hakija	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano Liite 8
Ne mielipiteensä esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa	Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Ne muistutuksen esittäneet, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano Liite 9

Tiedoksi

Kaupunginkanslia/Villeneuve, Sippola-Alho, Lindén, Hakola, Rämö

Päätöshistoria

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 19.3.2021

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
11.6.2020